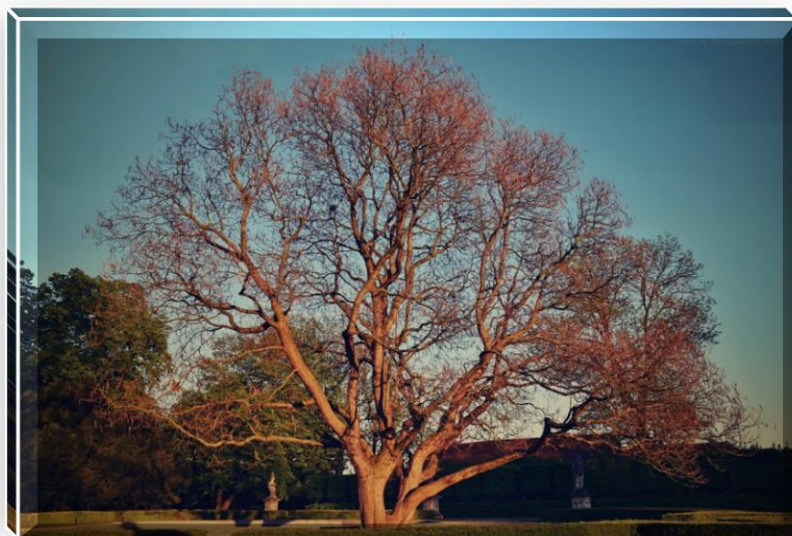

- ... **NEZANEDBÁVAŤ POHĽAD**
- ... **DO SPÄTNÉHO ZRKADLA**
- ... **ZASADALA SYNODA ECAV**
- ... **NA SLOVENSKU**
- ... **TO, KÝM SME – KONFESIJNI**
- ... **LUTERÁNI, NÁS ROBÍ ATRAKTÍVNIMI**
- ... **REFORMAČNÉ OKIENKO**
- ... **Z MYŠLIENOK MARTINA LUTHERA**
- ... **A CITÁTY ZAKLADATEĽOV ČSR**
- ... **MEMORANDUM ECAV**
- ... **MODLITEBNÁ REŤAZ**
- ... **OZNAMY**

**CHCEM POČÚVAŤ, ČO HOSPODIN BOH HOVORÍ,
LEBO ON POKOJ OZNAMUJE SVOJMU ĽUDU A SVOJIM ZBOŽNÝM,
LEN ABY SA NEVRÁTILI ZASE KU BLÁZNOVSTVU.
ISTE JE BLÍZKA JEHO SPÁSA TÝM, ČO SA HO BOJA,
ABY SLÁVA JEHO PREBÝVALA V NAŠEJ KRAJINE.**

ŽALM 85, 9 – 10

NEZANEDBÁVAŤ POHĽAD DO SPÄTNÉHO ZRKADLA

V týchto dňoch si pripomíname 100. výročie vzniku Československa a 501. výročie reformácie. Na prvý pohľad dve odlišné udalosti, a predsa prepojené.

Podľa jedného zo zakladateľov Československa – jeho prvého prezidenta Tomáša G. Masaryka, *to podstatné, o čo v českých dejinách ide, je spojené s reformovanými (protestantskými) vyznaniami*. Je príznačné, že aj zo slovenskej strany stálo pri vzniku Československa nemálo osobností evanjelického vyznania či priamo spojených s evanjelickou cirkvou (Milan Rastislav Štefánik, Samuel Zoch, Milan Hodža, Fedor Ruppeldt a ďalší).

Už vyše štvrtstoročie sú Česká republika a Slovenská republika samostatnými štátmi. Nie však krajinami, ktoré vyrástli na „zelenej lúke“, ale štátmi, ktoré mali na čo nadviazať. V mnohom smere nadviazali práve na to dobré z Československa, z úsilia jeho popredných činiteľov, z ktorých ne jeden bol formovaný myšlienkami reformácie.

Dnes žijeme v slobodnej krajine, ktorej sa vcelku dobre darí. Je to dôvod na vďačnosť Pánu Bohu. Samozrejme, treba hľadiť dopredu, no výročia, udalosti a ľudia s nimi spätí, si zaslúžia našu pozornosť. Každý šofér hľadá predovšetkým na vozovku pred ním, avšak, keď chce dobre dôjsť do cieľa, nesmie zanedbávať ani pohľad dozadu, do spätného zrkadla.

Pohľadom do „spätného zrkadla“, pomáhajúcim dobre smerovať k cieľu, bola nedávna (12. – 14. 10. 2018) konferencia v Prahe s témou: Čeští a slovenští evangelíci – duchovne propojení déle než 100 let. Usporiadala ju Ev. cirkve a. v. ČR v spolupráci s Lutherovou spoločnosťou. Konferencia sa uskutočnila v priestoroch Ev. teologickej fakulty UK v Prahe. V úvode sa účastníkom prihovril veľvyslanec SR v ČR Peter Weiss. V programe zazneli hodnotné prednášky (*Sixtus Bolom-Kotari*: Toleranční kazatelé z Uher v Čechách a na Moravě; *Robert Dittmann*: Bible kralická – vrchol českého biblického humanismu; dva príspevky predniesol *Zdeňek R. Nešpor*: Vznik Československa a cirkve v první republice; Doba nesvobody – naše cirkvi pod vládou nacismu a komunismu). Pozvaný bol i prednášateľ zo Slovenska, no pre vážne rodinné dôvody musel účasť krátko pred začiatkom konferencie odrieknuť. Súčasťou podujatia bola aj panelová diskusia, do ktorej prijali pozvanie členovia štyroch cirkví hlásiacich sa k augsburskému vyznaniu pôsobiacich v ČR a zástupca ECAV na Slovensku. V nedeľu sa, s účasťou viacerých hostí, konali v pražskom kostole sv. Michala v Jirchářích služby Božie s Večerou Pánovou, ktoré vysielal Český rozhlas. Kázal Věslav Szpak, biskup Luterskej ev. cirkvi v ČR (národnosťou Poliak, ktorý teológiu študoval na našej fakulte v Bratislave a má manželku zo Slovenska). Obetavý organizátor konferencie, biskup ECAV v ČR Marián Čop, uviedol na službách Božích Bibliu 100 (slovenský ev. preklad a český ekumenický preklad v jednom zväzku), ktorá vyšla pri stom výročí vzniku Československa. – Jej vydanie je sympatickým projektom – symbolicky premostujúčim storočnicu Československa a reformáciu – jej dôraz na Písmo sv. Zahĺbenie sa do biblických textov je tiež potrebným pohľadom do spätného zrkadla, ktorý nám napomôže putovať do dobrého cieľa.

Martin Šefranko

ZASADALA SYNODA ECAV NA SLOVENSKU

V dňoch **19. a 20. októbra 2018** sa uskutočnilo v Martine, v priestoroch Biblickej školy, zasadnutie Synody ECAV na Slovensku. Dvojdňového rokovania najvyššieho orgánu ECAV na Slovensku sa zúčastnilo **59 delegátov** a tiež okruh cirkevných predstaviteľov s hlasom poradným a niekoľko pozorovateľov z radov evanjelickej verejnosti. Na spresnenie uvádzame, že v piatok, 19. 10., dopoludnia bol počet synodálov 58, popoludní 59 a v sobotu zasadalo 51 synodálov.

Tohtoročné zasadnutie Synody považujeme za historické, nakoľko dalo odpoveď na niekoľko zásadných otázok vo veci ďalšieho smerovania cirkvi. Väčšinu delegátov tvorili predstavitelia, ktorí boli v tomto roku zvolení za riadnych členov synody, alebo zástupcov na nasledujúce 6 ročné obdobie.

Synoda ECAV na Slovensku sa konala za účasti doterajšieho generálneho biskupa ECAV Miloša Klátika, ktorý končí v úrade po 12 rokoch a generálneho dozorcú Imricha Lukáča, ktorý končí v úrade po 6 rokoch. Synody sa zúčastnili novozvolený biskup Západného dištriktu ECAV na Slovensku **Ján Hroboň** a zástupkyňa dištriktuálneho dozorcú ZD **Renáta Vinczeová**, biskup VD **Slavomír Sabol** a **Tomáš Hyben** zástupca dištriktuálneho dozorcú VD. Medzi účastníkmi synody a jej pozorovateľmi boli aj kandidáti vo voľbách na členov Predsedníctva ECAV na Slovensku, ktorí získali najviac hlasov – **Ján Brozman** a **Ivan El'ko**. Ako hostia boli prítomní **emeritní biskupi** Július Filo a Igor Mišina.

K najvýznamnejším výstupom z rokovania synody patrí to, že potvrdila **platnosť harmonogramu volieb vedúcich predstaviteľov ECAV na Slovensku**, generálneho dozorcú a generálneho biskupa. Námietky voči priebehu volieb vznieslo totiž končiace Predsedníctvo cirkvi, ich námietky však nezískali na synode žiadnu podporu. **Synoda vyjadrila opakovanú nespokojnosť s konaním vedenia spoločnosti Transocius, a. s.** a odsúdila mediálne výstupy a kroky tohto vydavateľstva prostredníctvom týždenníka Evanjelický posol spod Tatier, ktorými negatívne a účelovo zasahovali do ce-

lého procesu volieb. V tomto kontexte bolo prijaté nasledovné uznesenie:

„Synoda ECAV A) vyjadruje rezolútny protest a napomína vedenie Transocia, že napriek opakovaným výzvam riadiacich orgánov na všetkých stupňoch správy ECAV, nevykonalo nápravu s redakciou EPST a nevyvodilo personálne zmeny. EPST neetickou a účelovou diskreditáciou jednotlivých členov a predstaviteľov ECAV sústavne poškodzuje dobré meno ECAV a úmyselne vnášajú do evanjelickej verejnosti rozvrat a neistotu, presadzujúc záujmy vedúcich predstaviteľov ECAV, ktorým končí volebné obdobie.

B) žiada akcionárov Transocia a. s., a predstavenstvo Transocia a. s., aby bezodkladne zvolali mimoriadne Valné zhromaždenie a vykonali všetky nevyhnutné opatrenia k náprave kritického stavu, ktorý polarizuje a znevažuje ECAV na Slovensku“.

Synodáli tiež kriticky reflektovali webovú stránku www.volbyecav.sk a jej prepojenie na oficiálnu stránku cirkvi. Synoda prijala uznesenie, v ktorom žiadala Predsedníctvo ECAV s okamžitou platnosťou vypnúť banner z úvodnej stránky www.ecav.sk. GBÚ počas víkendu daný banner z webovej stránky cirkvi stiahol.

Martin, Biblická škola 19. - 20. október 2018

Synoda ECAV neschválila nasledovné dokumenty:

- Správu Predsedníctva ECAV
- Účtovnú závierku za rok 2017
- Správu Generálneho hospodárskeho výboru
- Návrh rozpočtu na rok 2018
- Správu Zboru biskupov

Delegáti si vypočuli ďalšie správy:

- Správa o činnosti Generálneho presbyterstva ECAV
- Správy výborov: Vieroučného výboru ECAV, Bohoslužobného, Právneho, Školského, Výboru misie, Výboru cirkevnej hudby a hymnológie a správu o Generálnej podporovni

Tieto správy jednotlivých výborov a správu dekana EBF UK vzala Synoda na vedomie.

Synodáli sa zaoberali aj udeľovaním súhlasov k voľbe zborového farára a seniora, nakoľko doterajšia prax ukázala, že udeľovanie súhlasov bolo mocensky zneužívané. Synoda ECAV schválila uznesenie, na základe ktorého k voľbe seniora nebude potrebný súhlas Predsedníctva cirkvi. Zborový farár, ktorý sa po uplynutí volebného obdobia 10 rokov znovu uchádza o pôsobenie v doterajšom cirkevnom zbore,

nebude potrebovať súhlas k voľbe od dištriktuálneho predsedníctva. Súhlas dištriktuálneho predsedníctva k voľbe farára v cirkevnom zbore bude potrebný vtedy, keď duchovný do neho nastupuje. Synoda zobrala na vedomie vymenovanie administrátora na funkciu generálneho dozorca brata Jána Brozmana (na obdobie do definitívneho obsadenia), vymenovanie má v kompetencii generálneho presbyterstvo.

Synoda v tajných voľbách zvolila viacerých predstaviteľov, funkcionárov a nových predsedov a zástupcov do jednotlivých celocirkevných orgánov a výborov:

Brat biskup VD Slavomír Sabol bol zvolený za zástupcu generálneho biskupa. Brat Ján Hruška bol znovu zvolený za podpredsedu synody za ordinovaných VD. Za podpredsedu synody za neordinovaných ZD bol zvolený brat Roman Žilinčík. Synoda zvolila ďalších predstaviteľov a funkcionárov:

Brat Branislav Juráš – predseda generálneho súdu.
Brat Vladimír Cipciar – generálny žalobca
Sestra Andrea Hasprová – predsedníčka Právneho výboru
Brat Jerguš Olejár – predseda Vieroučného výboru
Brat Martin Kováč – predseda Generálneho hospodárskeho výboru

Brat Janko Siroma – predseda Výboru cirkevnej hudby a hymnológie

Do generálneho presbyterstva boli zvolení: Miroslav Čurlík za neordinovaných za VD, Ľubomír Ďuračka za ordinovaných za ZD, Roman Žilinčík za neordinovaných za ZD, Ján Beňuch (náhradný člen) za neordinovaných za VD.

Ivan El'ko (Poriadok Služieb Božích) a Ján Hroboň (Znalosť Biblie) boli zvolení za členov komisie pre kaplánske skúšky. Členmi komisie pre farárske skúšky boli zvolení Ivan El'ko /Katechetika/, Ján Hroboň /Pastorálka/, Ján Hruška /Cirkevné dejiny/, Vladimír Ferenčík /Liturgika/, Adrián Kacian /Praktická exegéza/. Brat Pavel Tomka a Milan Pástor boli zvolení do predsedníctva Generálnej podporovne.

Do generálneho súdu boli zvolení z ordinovaných Radovan Gdovin, Norbert Hajský, Peter Ján Soták a Matej Alcnauer

a Michal Meliško (náhradný člen) a za neordinovaných Michal Terrai, Miroslav Prístavka, Daniel Poprocký, Igor Hano, Mária Gažová a Ján Beňuch ml. (náhradný člen).

Zoznam zvolených funkcionárov zo zdroja: http://www.ecav.sk/?p=spravodajstvo/SPRecav/synoda_ecav_na_slovensku_2018_v_martine

Brat synodál Ján Oslík predložil synode Memorandum ECAV 2018 (prinášame ho na str. 9 RL), o ktorom sa diskutovalo, ale nebolo predmetom schvaľovania. Domnievame sa však, že túto tému je potrebné v našej cirkvi otvoriť.

Občianske združenie Hnutie evanjelických laických pracovníkov (ďalej „Hnutie“) sa dlhodobo venuje aktivizácii a podpore spolupráce laických a duchovných pracovníkov v Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Hnutie sa zasadzovalo za konanie transparentných volieb v tomto roku, pričom dlhodobo podporuje obnovu cirkvi a ochranu reformačných hodnôt (viď www.charta2017.sk). Hnutie konštatuje, že synoda, ktorá sa práve uskutočnila v Martine a noví čelní predstavitelia cirkvi, ktorí vzišli z volieb roku 2018, sú nádejou na obnovu vzťahov v cirkvi, vnútornú duchovnú obnovu, obnovu jej spoločenského kreditu a zárukou jej plnohodnotného uplatnenia v spoločnosti vo všetkých oblastiach v ktorých pôsobí (misia, diakonia – sociálna pomoc a pomoc odkázaným, školstvo, hudba, ochrana kultúrneho dedičstva a ďalšie oblasti pôsobenia). Hnutie evanjelických laických pracovníkov preto verí, že nové vedenie ECAV na Slovensku bude impulzom k rozvoju cirkvi.

Martin Kováč, predseda o.z. HELP
Eva Bachletová, tlačová tajomníčka o.z. HELP

Foto zo synody:
Eva Bachletová a Ľubo Bechný

O niekoľko dní si budú naše dva bratské národy pripomínať 100. výročie založenia spoločného štátu Československa. Je to historický moment v dejinách Čechov a Slovákov, veľmi dôležitý nielen pre nás, ktorí sme sa v spoločnom štáte narodili a vyrastali, ale aj pre nové generácie. Lebo bez vzniku Československa, by nebolo ani našej národnej slobody, ani našej štátnosti. Počas spoločných desaťročí sme prežili obdobie náboženskej slobody, ale aj obdobie duchovného temna, obdobie totality a prenasledovania cirkvi. Dnes sa spoločne tešíme z demokracie a náboženskej slobody, a preto môžeme slobodne reflektovať život cirkvi doma i v Českej republike. Oslovili sme teda reprezentanta bratskej a spriatelenej ECAV v ČR – brata biskupa Mariána Čopa, aby sme našim čitateľom priblížili súčasnosť evanjelikov za našimi najbližšími hranicami.

Brat biskup, Evanjelická cirkev a. v. v Českej republike si tento rok pripomína 25 rokov od založenia. Aká je vlastne história ECAV v ČR, na čo nadväzuje a v čom sa odlišuje od evanjelických cirkví v Českej republike?

V našej cirkvi v ECAV v ČR nehovoríme o výročí založenia, ale obnovenia, alebo česky „znovuobnovení“. Evanjelická cirkev a. v. na území dnešnej Českej republiky pôsobila hneď po reformácii, a to od roku 1520. Jedným z prvých evanjelických a. v. cirkevných zborov bol Jáchymov, kde pôsobil ako farár Johanés Mathesius, Lutherov študent. Dejiny evanjelikov a. v. sú odlišné od dejín evanjelikov na Slovensku, a to aj vplyvom husitizmu, utrakvizmu a dôležitým momentom v odlišnosti bol vývoj dejín po bitke na Bielej hore 1620, kedy všetci nekatolíci museli buď konvertovať, alebo odísť do exilu. Pán Boh má svoje zvláštne cesty v dejinách evanjelikov, ktoré sa ukázali aj v tejto etape dejín pre oblasť ČR ako veľmi zložitú, pre evanjelikov a. v. na území súčasného Slovenska to bolo požehnaním v osobe

TO, KÝM SME - KONFESIJNÍ LUTERÁNI, NÁS ROBÍ ATRAKTÍVNÝMI

**Rozhovor
s MARIÁNOM ČOPOM,
biskupom
ECAV v ČR**

Marián Čop o sebe

Narodil som sa v Prešove, a tam som od detstva vyrastal aj v prostredí cirkevného zboru. Po absolvovaní Gymnázia v Sabinove som študoval na EBF UK v Bratislave a v rokoch 1995 – 1996 dva semestre na Viedenskej univerzite, odbor evanjelická teológia so zameraním na systematiku (u prof. U. Körtnera) a pedagogiku náboženstva (prof. Adam).

Po ukončení štúdia na EBF UK v roku 1997 som bol ordinovaný 27. septembra 1997 v Kežmarku. Dňa 1. októbra 1997 som nastúpil na ZVS v Rimavskej Sobote a zároveň som bol menovaný za kaplána v Kalinove. Ako vojak ZVS som minimálne raz do mesiaca vykonával služby Božie v Kalinove a fíliách CZ v Brezníčke a Veľkej Vsi. Po absolvovaní ZVS som 1.10.1998 nastúpil ako kaplán do CZ ECAV Kalinovo. Tam som pôsobil ako kaplán, zborový farár, predseda VMV Novohradského seniorátu až do roku 2005. Od roku 2005 do roku 2012 som pôsobil ako zborový farár CZ ECAV Modra. V bratislavskom senioráte som zastával funkciu predsedu VMV a neskôr funkciu konseniora.

Od roku 2012 pôsobím ako zborový farár Slovenského ev. a.v. cirkevného zboru v Prahe a zároveň ako biskup ECAV v ČR.

V roku 1997 som vstúpil do stavu manželského a spoločne s manželkou Denisou vychovávame štyri deti: Mariána, Tamaru, Benjamína a Zuzanu.

Juraja Tranovského. Pôsobenie evanjelikov a. v. na území ČR sa obnovilo po Tolerančnom patente 1781. Počas 19. storočia pôsobila ECAV v dvoch samostatných vetvách – nemecky hovoriaci a česky hovoriaci evanjelici. Ale znovu prišlo k eliminovaniu evanjelikov a. v., a to v roku 1918. V tomto roku došlo k únii medzi evanjelikmi a. v. a h. v. Touto úniou vznikla Českobratská cirkev evanjelická (ČCE, pozn. Redakcie). Postupom času a silnejším vplyvom kazateľov, ktorí viac inklinovali k učeniu h. v. sa stalo, že sa evanjelici augsburského vyznania postupne asimilovali a dnes už prakticky žiaden cirkevný zbor ČCE (až na jednu výnimku) sa nehlási otvorene k a. v., ale inklinujú k Heideberskému katechizmu alebo vlastnému katechizmu založenému na heideberskom. Tu by som chcel zvlášť pripomenúť, že je veľký významový rozdiel, keď sa povie slovo evanjelik na Slovensku a v Českej republike. Kým na Slovensku pod pojmom evanjelik rozumieme člena ECAV na Slovensku, na území ČR je to

člen ČCE, a teda skôr evanjelik inklinujúci k inému, než augsburskému vyznaniu. Toto členovia ECAV na Slovensku nerozlišujú. Nemecká vetva evanjelikov a. v. naďalej pôsobila na území ČR až do konca 2. svetovej vojny, kedy všetci Nemci, ktorí boli evanjelikmi a. v. museli opustiť územie Československa. A tu vstupuje na scénu Slovenský ev. a. v. cirkevný zbor v Prahe, ktorý bol založený v roku 1947 a ako súčasť ECAV na Slovensku, z ktorého po rozdelení Československa v roku 1993 na Českú republiku a Slovenskú republiku sa obnovuje (znovuobnovuje) samostatná ECAV v ČR. (Sliezska evanjelická cirkev a. v. si prešla samostatným vývojom a dejinami a je tiež samostatnou cirkvou a našou partnerskou cirkvou v ČR). Hlavnou odlišnosťou našej cirkvi oproti ostatným cirkvám v prostredí ČR je, že sa držíme učenia augsburského vyznania, resp. Knihy svornosti, jej nezmeneného znenia.

Akú má Evanjelická cirkev a. v. v ČR v súčasnosti štruktúru a koľko členov sa ku cirkvi hlási?

Štruktúra cirkvi je podobná ako na Slovensku. Tým, že sme malou cirkvou, nemáme niektoré úrovne (napr. seniorát). Základnou organizačnou jednotkou cirkvi je cirkevný zbor, v súčasnosti máme 5 cirkevných zborov, ktoré tvoria cirkev. Každý zbor má svoje predsedníctvo, ktoré tvorí zborový farár a zborový dozorca, presbyterstvo, ktoré tvoria volení členovia z radov členov cirkevných zborov a predsedníctvo. Predsedníctva cirkevných zborov tvoria cirkevnú radu spolu s predsedníctvom cirkvi – biskupom a cirkevným kurátorom (obdoba gen. dozorcú na Slovensku). Kontrolnými orgánmi sú revízne komisie (zborové a cirkevná). Najvyšším zákonodárnym orgánom cirkvi je synoda, ktorú tvoria volení delegáti cirkevných zborov (podľa počtu členov), predsedníctvo synody a predsedníctvo cirkvi. Cirkevná rada zasadá raz mesačne v období september – jún. Synoda zasadá minimálne raz ročne. V poslednom období to bolo, ale dvakrát do roka, kvôli voľbám a riešeniu otázky financovania cirkvi, vzhľadom na to, že v ČR sa už začal proces úplnej finančnej odluky cirkvi od štátu. K našej cirkvi sa v roku 2011 prihlásilo 6990 ľudí, ale musím poznamenať, že väčšina z týchto hlásiacich sa k našej cirkvi žijú v diaspore, mimo pôsobenia našich cirkevných zborov.

Vieme, že pod vašu cirkev patrí Slovenský evanjelický a. v. cirkevný zbor v Prahe, Cirkevný zbor ECAV v ČR v Brne a Cirkevný zbor ECAV v ČR v Plzni. Máme tomu rozumieť tak, že pražský zbor je len slovenský a brnenský a plzenský český? Alebo sa k zborom hlásia tak Slováci, ako aj Česi?

Nie je to tak. V Prahe, v chráme Božom V Jirchářích pôsobia tri cirkevné zbory našej cirkvi. Slovenský ev. a. v. cirkevný zbor v Prahe, Cirkevný zbor ECAV v Praze anglicky mluvících a Cirkevný zbor ECAV v Praze, ktorého bohoslužobným jazykom je čeština. Členstvo nerozlišujeme podľa národnosti. Každý cirkevný zbor je otvorený každému. Tak Slovenský zbor má za členov niekoľko bratov a sestier českej národnosti, pražský (tzv. český) zbor má niekoľko Slovákov, anglický zase niekoľko Čechov a cirkevné zbory v Brne a Plzni tak Slovákov, ako aj Čechov, pričom služby Božie sa v týchto zboroch prislúhujú tak v slovenčine, ako aj v češtine. ECAV v ČR je zriaďovateľom Diakonie ECAV v ČR, ktorá pôsobí

v rámci cirkvi a pomáha starším členom v cirkevných zboroch, deťom zo sociálne slabších rodín a niekoľko rokov podporuje učiteľov v škole v Tanzánii (Dongobeš).

Brat biskup, vy pochádzate zo Slovenska, tu ste aj študovali aj pôsobili. Koľko rokov už slúžite v Prahe a aká bola a je vaša cesta viery?

V Prahe sme spoločne s rodinou siedmy rok. Spoločne s manželkou sme duchovne vyrastali a dospievali na prešovskej fare. Naši rodičia nás od malička vodili do chrámu Božieho na služby Božie a popoludní sme chodili „do nedelnej“. Otec bol viac rokov kurátorom cirkevného zboru a mama zase takou domácou duchovnou oporou. Nedeľa znamenala predovšetkým duchovný život. Ráno hlavné služby Božie. Žiadna sobota večer a nedeľa večer sa nezaobíšli bez domácich pobožností. Každú nedeľu sme o 14.00 boli na fare, kde sa nás ku detským službám Božích schádzalo okolo 50 – 70 detí a s rodičmi nás bolo okolo 100. Tieto chvíle ma veľmi formovali. Výklady nebohého brata biskupa Jána Midriaka a jeho manželky, sestry biskupovej Heleny Midriakovej boli pre mňa fascinujúce a formujúce. Tam som spoznal aj svoju manželku. Mám troch starších súrodencov a oni mi urobili takú duchovnú cestu na prešovskú mládež. Chodili na mládež každú sobotu a pre mňa, po mojej konfirmácii, bolo úplne prirodzené, že budem chodiť tiež. Tešil som sa na to, kedy už budem môcť po konfirmácii chodiť s nimi. A opäť musím pripomenúť, že aj tu ma formoval brat biskup Midriak, rozhovory s mnohými študentmi teológie, ktorí prichádzali na mládež. Nemôžem nespomenúť súrodencov. Obidve sestry sa vydali za evanjelických farárov, brat je aktívny v službe neordinovaných, a tak sme strávili mnohé chvíle pri rozhovoroch na mnohé témy života viery a cirkvi. Nedá sa to ani spočítať. Som vďačný Pánu Bohu práve za tento vzácny dar rodiny, tak tej pokrvej, ako aj rodiny cirkevného zboru a čím viac čas plynie, tým viac si uvedomujem a ďakujem Pánu Bohu za Jeho veľkú milosť danú mi prostredníctvom mojich blízkych v rodine i v cirkevných zboroch.

Blížia sa významné výročie tak pre český, ako aj pre slovenský národ – vznik ČSR. Ako si 100 rokov založenia Československa pripomína vaša cirkev, ako aj ostatné české cirkvi?

K 100. výročiu vzniku Československej republiky a 25. výročiu

čiu obnovenia ECAV v ČR sme pripravili niekoľko podujatí a projektov. Ešte v pohľade na minuloročné výročie reformácie sme posadili strom reformácie v Plzni a chystáme sa jeden strom reformácie posadiť v Prahe na Slovanskom ostrove na Vltave v blízkosti pamätnej tabule, ktorá pripomína návštevu a príhovor Ľudovíta Štúra na Vseslovanskom zjazde. Taktiež budeme sadiť strom reformácie aj vo Wittenbergu. V rámci noci kostolov sme pripravili pre návštevníkov program k týmto výročiam a priblížili sme im históriu ECAV v ČR, všeobecne dejiny reformácie, ale aj československú vzájomnosť prostredníctvom diskusie historikov P. Hlaváčka a V. Čelka. V dňoch 28. – 30. 9. sme uskutočnili výlet Po stopách československej vzájomnosti, kde sme navštívili Kopčany, Hlboké, Javorinu, Bradlo a zároveň na službách Božích v Brezovej pod Bradlom sme uviedli Bibliu 100. Biblia 100 je vydaná v spolupráci Českej biblickej spoločnosti, Tranoscia, a.s., ECAV na Slovensku a ECAV v ČR. Obsahuje český ekumenický preklad a Slovenský evanjelický autorizovaný preklad Starej a Novej zmluvy. Bibliu 100 si bude možné zakúpiť aj prostredníctvom Tranoscia alebo ECAV v ČR. Vyvrcholením nášho výročia bola konferencia venovaná vzájomným vzťahom Čechov a Slovákov s názvom: Čeští a slovenští evangelíci – duchovne propojení déle než 100 let, ktorá sa uskutočnila 12. – 13. októbra v Prahe a bola ukončená slávnostnými službami Božími vysielanými aj v priamom prenose Českého rozhlasu na okruhu Vltava. V programe boli zahrnuté prednášky slovenských aj českých prednášateľov. V novembri ešte pripravujeme duchovné stretnutie funkcionárov a pracovníkov našej cirkvi s cieľom prehľbovať vzťahy a nachádzať spoločné ciele pre prácu cirkvi.

Vráťme sa však k vášmu cirkevnému zboru v Prahe. Koľko má v súčasnosti členov a aké spektrum služby ponúka veriacim?

Slovenský ev. a.v. cirkevný zbor v Prahe má v súčasnosti evidovaných 452 členov. Pre našich členov, ale aj pre evanjelikov zo Slovenska či iných záujemcov ponúkame, myslím, široké spektrum možností stretávania sa. Okrem tých základných, ako sú pravidelné služby Božie v nedele a sviatky, ponúkame ďalšie aktivity. V cirkevnom zbere pracujeme dvaja duchovní, okrem mňa v cirkevnom zbere pôsobí sestra farárka Jana Gregerová. V týždni sa seniori stretávajú na pravidelných biblických hodinách. Máme stretnutia biblických hodín vysokoškolskej mládeže, popri zbere funguje spevokol, ktorý pôsobí tak v cirkvi, ako aj v prostredí ostatných národnostných menšín pôsobiaciach v ČR, náboženstvo vyučujeme v zborovej miestnosti pri kostole a tiež konfirmačná príprava prebieha v zborovej miestnosti. Niektorí mládežníci sa už prehupli do ďalšej kategórie a rozbiehajú stretnutia rodín (resp. manželských párov). Okrem diakonickej činnosti cirkvi, ktorú som už spomínal chcem spomenúť ešte aktivitu mládeže. Finančnými zbierkami podporovali dobrovoľníkov na Ukrajine a niektorí pravidelne podporujú projekt „deti Afriky“. Finančne už niekoľko rokov podporujú päť detí v Tanzánii (škola Dongobeš). Zároveň ako dobrovoľníci boli v tejto škole dvaja naši mládežníci M. Dzetkulič a S. Žiaková.

V súčasnosti rezonuje v cirkvách téma poklesu členov a zároveň aj potreba misie, ktorej by rozumel dnešný človek. Ako vám darí v pražskom prostredí oslovovať ľudí evanjeliom, pozývať ich do chrámu a do cirkvi?

Darí aj nedarí sa nám oslovovať nových i starších ľudí, a to bez rozdielu príslušnosti k národnosti. Musím povedať, že nám cirkevníkov pribúda v každom zbere. Ale je to Božia milosť a Jeho požehnanie, nie nejaký náš misijný program. Je to všedná bežná každodenná práca duchovných aj laikov, seriózny záujem a ponuka duchovného života. To, kým skutočne sme – konfesijní luteráni, nás robí atraktívnymi. Dôraz na Božie Slovo, prisluhovanie sviatostí tak, ako to učí naša cirkev, to je vzácny poklad. Myslím si, že na Slovensku cirkevníci, zvlášť mladší, nedokážu tento poklad oceniť a hľadajú atraktivitu v iných spoločenstvách nevedomujúc si, aký vzácny poklad majú doma. A namiesto, aby si tento poklad vážili, skúmali, objavovali bohatstvo a krásu, myslia si, že u suseda je „tráva zelenšia“.

Zaiste vnímate aktuálnu situáciu ECAV na Slovensku. Ako hodnotíte duchovný zápas, ktorý tu prebieha? Máte informácie o vývoji v ECAV na Slovensku?

Cirkev je živé spoločenstvo. Tá viditeľná cirkev je spoločenstvom hriešnikov, a preto je aj vystavená rôznym zápasom. Keď sa pozrieme na dejiny našej cirkvi, vždy tam prebiehali zápasy (D. Krman, M. Bell a iné). Preto je cirkvou zápasiacou. Stále vnímam ECAV na Slovensku ako svoju cirkev a záleží mi na nej. Modlím sa za pokoj a požehnanie, vzájomné porozumenie v cirkvi. Nie som však kompetentný, aby som hodnotil tento zápas. Čo chcem, ale povedať je to, že iba s Kristom bude cirkvou víťaziacou.

A na záver, vaše vyznanie v kontexte výročia, ktoré predznamenovalo ďalší vývoj cirkvi v slobodnom masarykovskom Československu?

Nemám iné vyznanie a vieru ako toto: mojím Spasiteľom je Pán Ježiš Kristus, a to ten ukrižovaný, ktorého chcem zvestovať vhod i nevhod tam, kam ma pošle, aby mnohí mohli o ňom počuť, aby Duch Svätý mohol povolávať ku viere mnohých. Pri svojej konfirmácii som prednášal báseň (ak sa to tak dá povedať) úryvok z básne E. B. Lukáča, Blázon pre Krista:

*Ó, drahé bláznovstvo, buď mojou múdrosťou,
Buď mojím tajomstvom, o ňomž vie vesmír, cela,
Buď mojím umením aj neumelosťou.
Bláznovi získať bláznov na účasť Jeho diela,
by jeden pastier bol a jedno stádo, lov.
Tak blázon pre Krista. To kariéra skvelá.
Nič iné nechcem byť.*

**Za rozhovor ďakuje a Božiu milosť pre službu brata biskupa vyprosuje
Eva Bachletová**

**Foto:
archív
Mariána Čopa**

REFORMAČNÉ OKIENKO

NECH SA VÁM SRDCE NESTRACHUJE

Ján 14:22 Povedal Mu Judáš, nie ten Iškariotský: Ako je to, Pane, že sa chceš vyjaviť nám, a nie svetu?

23 Ježiš mu odpovedal: Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo, a môj Otec ho bude milovať a prídeme k nemu a budeme prebývať u neho.

24 Kto ma nemiluje, nezachováva moje slová. A slovo, ktoré počujete, nie je moje, ale Otcovo, ktorý ma poslal.

25 Toto som vám povedal, keď som bol s vami.

26 Ale Radca, ten Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, Ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril.

27 Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje!

Keď začínam písať tieto slová, vonku je zvláštne, už jesenné počasie, blíži sa zima. Nad naším kostolom sa obloha vyjasnila a na nás chvíľu krásne svieti slnko. Ale zdola aj zhora sa valí čierna mrákava, ktorá asi o chvíľu zakryje slnečný svit. Teší nás len to, že slnko napokon to predsa len vyhrá a čierňava ustúpi.

Táto vonkajšia poveternostná nálada mi pripomína zároveň dve veci: jednak súčasné dianie v našej, nám milej cirkvi a dianie v cirkvi pred 500 rokmi – reformáciu.

Najprv **reformáciu**. Aj vtedy išlo o nápravu, obnovu cirkvi. O lepšie porozumenie slovám Písma a nášho Pána Ježiša Krista, o lepšie účinnejšie zvestovanie evanjelia. Ale oficiálne vedenie vtedajšej cirkvi tejto novej myšlienke neprialo. Zo všetkých strán sa valili čierne mračná, ktoré hrozili zakryť, zatemniť, odstrániť ten slnečný svit, ktorý zažiaril skrze Martina Luthera. Zdalo sa, že tá čierna mrákava vyhrá, že to jasné slnko pravdy Kristovej nevytrvá, zahynie, bude zničené. Sám reformátor a jeho družina prechádzali cez čierňavu pochybností, neistoty, ohovárania, osočovania, vyhrážok. Najvyšší cirkevný snem cirkevných predstaviteľov Lutherove slová odmietol, odsúdil a reformátor sa ocitol v kľatbe; musel sa skrývať, aby si zachránil život. A čo ľud? Nuž, ten mal jednak iné starosti a jednak dôveroval najvyšším predstaviteľom, ktorí Luthera odsúdili ako kacíra a nepriateľa cirkvi. Luther našťastie objavil nečakanú pomoc – tlač, ktorá práve vtedy začínala. Začal vydávať svoje reči tlačou – nelegálne, tajne, a predsa verejne. Jeho slová sa dostali do cirkevných zborov, k ľuďom, mnohých oslovili a začalo úžasné dianie, ktoré nám je známe aj po 500. rokoch ako reformácia.

A to vonkajšie počasie mi zároveň pripomína aj **súčasnú dianie v našej ECAV**, ktoré je veľmi podobné tomu reformačnému. Znovu ide o obnovu, prebudenie cirkvi, znovu sú tu najvyšší predstavitelia, ktorí obnovu odmietajú, odsudzujú, obviňujú nespokojencov a označujú ich za kacírov a rozvracačov cirkvi. A tí, ktorí túžia po pravde, po jasnejšom slnku, po účinnejšom zvestovaní evanjelia si znovu musia namáhavo hľadať spôsoby. Ešte šťastie, že je tu internet (vtedy tlač), ktorý poslúžil vydávaniu Reformačných listov, keď náš, nám vzácny a drahý Evanjelický posol, bol zneužívaný predstavenými a mocnými v cirkvi na ohováranie tých, ktorí volali po obnove a prebudení. Ešte šťastie, že máme demokraciu a volebné obdobie týchto najvyšších predstaviteľov končí. Boli zvolení noví.

Len pomaly sa prebúdzame. Len pomaly začína sviatať. Len pomaly sa slnko prediera cez čierňavu ľahostajnosti, nezájmu, nevedomosti, hľadania. Je potrebné obnoviť naše vydavateľstvo Transcius, aby lepšie poslúžilo na vzdelávanie vo viere, vniesť viac ducha evanjelia do obsahu nášho Evanjelického posla, je potrebné viacej vzdelávať aj širokú verejnosť z kazateľní – to bude úloha farárov, bude potrebné začať práve u farárov a podnecovať ich k horlivejšej činnosti pri odovzdávaní evanjelia biskupmi.

Keď uvažujem o tom, ako ďalej v ECAV, čo je vlastne potrebné obnoviť, zmeniť, potom medzi prvými sa mi objavuje otázka textu: **Ako je to, Pane, že sa chceš vyjaviť nám, a nie svetu?** Veď aj súčasný svet Ťa potrebuje poznávať, tam sa zjavuj mocnejšie. A Ježiš odpovedá celkom tak, ako vtedy vo veršoch 23. a 24. Odpovedá vlastne jedným slovom: **LÁSKA**. Vy ste môj nástroj zvestovania záchrany človeka. Ide o to, aby ste lepšie prezentovali LÁSKU, slovom i činom. Aby vaša viera bola činná skrze lásku. Tam ste sklamali a najmä preto vás svet odmieta, preto ani mňa neprijíma. Tam je potrebná náprava. **Iste, nie je to jednoduchý proces – obnoviť lásku v cirkvi, ktorá je dosť rozvadená, rozdvojená, ľahostajná a ospalá**; ale náš Pán prisľúbil, že bude s nami. V Jeho mene, v moci Jeho Ducha Svätého to dokážeme! Veď náš Pán prisľúbil, že nám bude dávať svoj pokoj. No a potom podnikniť horlivosť zvestovania celoplošne – slovom i činom. A najmä činom.

Medzitým, ako píšem sa znovu zamračilo, slnko prestalo svietiť, ale ja verím, ba viem, že zajtra určite zasvieti. Uistila ma o tom aj oficiálna predpoveď počasia – zajtra bude opäť slnečno.

Čo vy na to, novozvolení?!

Jozef Grexa, evanjelický farár v. v.

Z MYŠLIENOK MARTINA LUTHERA

- « Čo človek ušetrí na Kristovi, zaplatí desaťnásobne diablovei.
- « Prvým a najvyšším skutkom, lásky je to, čo má robiť kresťan, keď uverí: aby priviedol aj ostatných ľudí k viere, tak, ako k nej prišiel on sám.
- « Keď chcete, aby stav manželský začal kresťanský, je k tomu nutné troje: Po prvé, aby začal vo viere. Po druhé sa treba modliť a prosiť zbožného partnera. A po tretie, aby bol s vedomím a súhlasom rodičov.
- « Keď sa nedeje, čo chceme, deje sa to, čo je lepšie.
- « Svet je plný každodenných zázrakov.
- « Nemusíme sa báť násilia, ale šťastia a dobrých dní, tie by nám mohli uškodiť viac ako strach a prenasledovanie.
- « Kresťan musí mať Boha v srdci tak, že už pre seba nič viac nepotrebuje. Musí však aj vonkajšou bohoslužbou verejne povedať a vyznať, že má Boha.
- « Modlitba nie je nikdy taká mocná a silná, ako keď sa spoločne a svorne modlí celý zástup.
- « Na zemi nebola nikdy napísaná jasnejšia kniha ako Písmo sväté. Oproti iným knihám je ako slnko, keď ho porovnávaš s inými svetlami.
- « Slovo „pravda“ sa nevzťahuje iba na slová, ale musí stáť za celým životom. Všetko, čo hovoríme, čo si myslíme, čo žijeme a čo sme, má byť jasné a pravdivé, aby nielenže nebol podvedený svet, ale aby sme neboli podvedení ani my sami.
- « My predsa nie sme tí, ktorí by dokázali zachovať cirkev. Neboli to ani naši predkovia, ale bol, stále je a bude to ten, ktorý hovorí: „Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“
- « Rakvu nemáme považovať za nič iného, ako za lono nášho Pána Krista alebo za raj; hrob za nič iného, ako za mäkké lôžko, lebo tak to pred Bohom naozaj je.

(Z knihy: Martin Luther: Bůh je rozpálená pec plná lásky, vyd. Kalich, Praha 2017, vybral a poslovenčil -mš-)

CITÁTY ZAKLADATEĽOV ČESKOSLOVENSKA PRI 100. VÝROČÍ JEHO VZNIKU

- „Zbožnosť korunuje a posväcuje lásku. Náboženství bez lidskosti nemůže být správné; lidskost bez zbožnosti nemůže být úplná.“
- „Život měříme příliš jednostranně; podle jeho délky a ne podle jeho velikosti. Myslíme víc na to, jak život prodložit, než na to, jak ho opravdu naplnit. Mnoho lidí se bojí smrti, ale nedělají si nic z toho, že sami a mnoho jiných žijí jen položivotem, bez obsahu, bez lásky, bez radosti.“ (Tomáš Garrigue Masaryk)
- „Ocitol som sa v živote. Videl som tie obrovské vlny, tie nemilosrdné vlny, i bolo mi jasno, že vzdor všetkej seba-dôvere, vzdor nádeje a povzbudzovania priateľov, vzdor nadšenia môjho a relatívneho šťastia, výhľady do budúcnosti sú veľmi nejasné. Zbývala mi.... a poctivá práca. I pustil som sa pokojným srdcom v boj. Pokojným, lebo ďalším vývinom uvedomil som si, že účelnosť života nie je v sláve svetskej, ale v zdokonaľovaní nášho duševného človeka.“
- „Veriť, milovať, pracovať.“ (Milan Rastislav Štefánik)

-mš-

MEMORANDUM EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU prednesené NA SYNODE 2018 V MARTINE

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku vyznáva svoje hriechy a zlyhania.

Vyznávame, že sme ako kresťania zlyhali vo vzťahoch, z ktorých sa vytratila skutočná láska a pokora. Vyznávame, že v zápasoch o budúcnosť cirkvi sme neboli tolerantní voči iným a pod rúškom spravodlivosti sme sa namiesto Božej lásky a milosrdenstva riadili ľudskými predpismi. Pritom sme stratili rozmer služby svetu byť „soľou zeme a svetlom sveta“ a zvestované evanjelium sa pre naše zlyhania stalo nedôveryhodným.

Ospravedlňujeme sa a prosíme o odpustenie všetkých, ktorým sme ublížili, ktorých sme sklamali, ospravedlňujeme sa za nepokoj a rozdelenie, ktoré sme spôsobili, ospravedlňujeme sa za neistotu a pochybnosti, ktoré sme vniesli do našich cirkevných zborov, medzi veriacich aj do spoločnosti.

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku vyznáva, že je spoločenstvom, v ktorom sa učí čisté evanjelium a sviatosti sa prisluhujú podľa Božieho slova (AV, čl. VII).

Vyznávame, že chceme byť cirkvou obnovovanou Duchom Svätým, ktorá **prináša tomuto svetu evanjelium Ježiša Krista o Božej milosti a láske** („*Choďte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal.*“ Mt 28,19-20a), v ktorej **žijeme v láske k Bohu a ľuďom** („*Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej sily a z celej mysle, a svojho blížneho ako seba samého.*“ L 10,27 / „*Ako mňa miloval Otec, aj ja som miloval vás; zostaňte v mojej láske.*“ J 15,9), kde **môžeme rásť vo viere a láske** („*aby sme, verní pravde, v láske rástli v každom ohľade v Toho, ktorý je Hlava, v Krista*“ Ef 4,15) a kde **slúžime ľuďom bez rozdielu** („*Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú, čiňte dobre tým, ktorí vás prenasledujú a vám sa protivia.*“ Mt 5,44 / „*Nehľadajte každý len svoj prospech, ale aj prospech iných.*“ F 2,4).

Foto zo synody:
Eva Bachletová a Ľubo Bechný

Modlíme sa za takúto cirkev. Prosíme Ježiša Krista, Pána cirkvi, aby sme mali múdrosť pri hľadaní pravdy, aby sme mali odvahu vykročiť na spoločnú cestu, aby sme mali dostatok pravej lásky vo vzájomných vzťahoch a aby sme pri tom všetkom dokázali byť pokorní. Modlíme sa za našu budúcnosť.

Predkladateľ a autor: Ján Oslík

V hlbokom zármutku oznamujeme, že v utorok, 23. októbra 2018 nás predišiel do večnosti náš brat, evanjelický a. v. farár, dlhoročný redaktor náboženského vysielania Slovenského rozhlasu/RTVS, dlhoročný autor a redaktor náboženskej tlače, poét a prozaik, cenný a obetavý človek

Pavel Gabriš.

Posledná rozlúčka sa uskutoční v pondelok, 29. októbra 2018 o 11. 15 h v bratislavskom krematóriu. Prosíme o modlitby za pozostalú rodinu.

Všetci, ktorí ste Pavla Gabriša poznali, spomeňte si na jeho hlas a jeho slová, ktoré nám roky posielal z éteru.

**„PRED SVITOM VSTÁVAM;
VOLÁM O POMOC;
A DÚFAM V TVOJE SLOVO.“**

Žalm 119, 147

Milí bratia a sestry,
pozývame vás, pridajte sa ku nám a zotrvávajte v modlitebnej reťazi za našu cirkev. V modlitebnej reťazi pokračujeme každý deň v ranných hodinách medzi 6:00 – 8:00, na 5 – 10 minút sa stíšime k prečítaniu si Božieho Slova a k vlastnej modlitbe.

OPRAVA INFORMÁCIE

26.10.2018

V pondelok, 22. októbra 2018, naše občianske združenie HELP zostavilo tlačovú správu o zasadnutí synody v Martine. V tlačovej správe, ktorú sme zaslali do médií, sme poskytli základné informácie o priebehu synody, o počte jej účastníkov, o tom, že sa jej zúčastnilo končiace generálne predsedníctvo cirkvi, ako aj kandidáti z aktuálnych volieb do generálneho predsedníctva, ktorí získali najviac hlasov. Synody sa zúčastnili aj dvaja emeritní biskupi, bratia Július Filo a Igor Mišina, ako pozorovatelia. V tlačovej správe sme ďalej informovali aj o tom, že boli schválení v tajných voľbách ďalší cirkevní predstavitelia (do výborov a ostatných orgánov). V správe sme tiež uviedli, že synoda potvrdila platnosť uskutočnených volieb vedúcich predstaviteľov ECAV na Slovensku, generálneho biskupa a generálneho dozorca. **Táto konkrétna informácia však nebola správna, za čo sa čitateľom našich Reformačných listov, aj členom cirkvi, ospravedľujeme.** Synoda sa nezaoberala voľbami, lebo táto kompetencia spadá výlučne do kompetencie generálneho presbyterstva, ktoré riadi priebeh týchto volieb. Posúdenie prípadného odvolania voči oznámeným výsledkom volieb, je súčasne kompetenciou príslušného cirkevného súdu.

Synoda sa však zaoberala námietkami končiaceho Predsedníctva ECAV na Slovensku, ktoré sa odvolalo voči niekoľkým uzneseniam generálneho presbyterstva, ktoré sa týkali priebehu volieb. **Tieto námietky však synoda neakceptovala a neschválila.** Tým pádom sa potvrdilo, že priebeh volieb: jednotlivé kolá volieb, termíny sčítania hlasov ako aj vyhlásenie výsledkov z I. a II. kola volieb a postup nadobúdania právoplatnosti výsledkov volieb, **zostáva v platnosti.** V tejto súvislosti je dobré pripomenúť, že výsledky sčítania hlasov z II. kola volieb na funkciu generálneho biskupa budú v našich kostoloch oznámené 28.10.2018, odkedy začne plynúť apelačná doba. Považovali sme za potrebné taktó spresniť a dať na pravú mieru predmetnú informáciu, ktorú sme uviedli v pondelňajšej tlačovej správe. Uvedomujeme si, že v tomto zložitom období musíme presne popisovať stav vecí, aby nedochádzalo k nedorozumeniam.

Ďakujeme Vám za porozumenie a doterajšiu dôveru.
S bratským pozdravom

Martin Kováč

predseda Hnutia evanjelických laických pracovníkov, o.z.

V nedeľu, 28. 10. 2018, na Rádiu Regina v relácii **Duchovné horizonty** si o 17. 05 môžete vypočuť rozhovory na tému vznik ČSR a ECAV, respondenti: Martin Riecky, Miloslav Gdovin a Eva Bachletová.
Reláciu pripravila Nad'a Lúčanská

Kontakt na tím Reformačných listov:

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z.
Partizánska 2
811 03 Bratislava

Redakčná rada:

šéfredaktorka: Eva Bachletová 0905 813 782
Monika Cipciarová 0948 254 765
Martin Kováč 0905 269 078
Lubo Bechný 0905 345 764

Podnety a skúsenosti čakáme na adrese: help@evanjelickajednota.sk. Na emailovej adrese listy@evanjelickajednota.sk sa môžete prihlásiť aj na odoberanie Reformačných listov e-mailom. Viac informácií si môžete prečítať na www.help-ecav.sk